

2
MEDITSIINILISTE KESKKOOLIDE OSAKOND

Universitaalis
Tartuensis

„Kinnitan“
NSVL Tervishoiu Rahvakomissariaadi MÕP juhataja

T. VII 1948. a.

A. N. Šabanov

Kohustus 29920
1948. 0353

Nakkushaiguste õppekava koos epidemio- loogia ning desinfektsiooni ja kaitsepooki- mise teooria ja praktika kursusega

(Velskritekoolidele)

ÜLDISE EPIDEMIOLOOGIA PÕHIALUSED.

Epidemioloogia aine. Epideemia, endeemia, pandeemia, epizootia ja enzootia. Epideemiliste haiguste levikutingimused. Väliste tegurite mõju epideemiate arenemisele. Loodustingimuste tähtsus. Taudide hooajalisus ja selle põhjus. Sotsiaal-olustikuliste tegurite, asustatud kohtade kommunaalse korrastuse, töötütingimuste ja rahva sanitaarkultuuri mõju taudide levikule. Sõja ja rahva õnnetuste mõju taudidesse haigestumisel. Taudikolle.

Infektsiooniallikad. Haige inimene, rekonvalescent, batsillikandja infektsiooniallikatena. Batsillikantavuse vormid ja nende epideemiline tähtsus. Batsillikandmise levimine mitmesuguste nakkushaiguste puhul. Batsillide eritamise kestus. Loomad infektsiooniallikatena.

Infektsiooni levimise teed ja nakkusviisid. Infektsiooni tsirkuleerimine välises ümbruses. Infektsiooni levimise põhimised teed ja inimese nakatamise viisid.

Kontaktinfektsioon. Haigetega vahetult kokkupuutumise tähtsus. Üleandmine „kolmandate“ isikute kaudu. Majapidamistarbed: nõud, haigete esemed ja rõivastis jne. infektsiooni edasiandmisel. Nakatamine kokkupuutumisel loomadega ja nende poolt infitseeritud välise ümbruse objektidega (loomatoit, aluspõhk jm.). Nakatamine maapinna kaudu. Kontaktinfektsiooni teel üleantavad haigused.

Piiskinfektsioon ja tolminfektsioon. Nakkushaiguse üleandmise tingimused piisk- ja tolminfektsiooni teel. Piisk- ja tolminfektsiooni teel üleantavad haigused.

Infektsioon vee kaudu. Tingimused, mis soodustavad veallikate mustumist (nakkust). Mitmesuguste joogiveeallikate ja majapidamises kasutada oleva vesivarustuse epidemioloogiline tähtsus. Vee kaudu üleantavad nakkushaigused.

Infektsiooni levik toidu kaudu. Toiduainete nakatavust soodustavad eeltingimused. Liha, piim, puuvili ja teised toiduained sekundaarse nakkuse allikatena. Alimentaarsel teel üleantavad haigused.

Infektsiooni levik putukate kaudu. Putukad infektsiooni mehaaniliste ülekanajatena (kärsed jt.) ja infektsiooni vahelülidena (säased, täid jt.). Putukate kaudu üleantavad infektsioonid.

Infektsioon loomade kaudu. Kodu- ja metsloomade osa infektsiooni levitamisel. Närijate epidemioloogiline tähtsus. Inimese nakatamine loomade kaudu. Loomade kaudu üleantavad haigused.

Abinõud taudide vältimiseks. Taudidevastase töö meetodid. Nakkushaiguste juhtumite epidemioloogiline selgitamine (otstarve, meetodika). Epidemioloogilise jälgimise kaart. Infektsioonikolde järeleuurimine majandist majandisse. Asutiste, ühiselamute, toidu-objektide, lasteasutiste (koolid, sõimed) jt. läbiuurimine. Infektsiooniallika suhtes ette võetavad abinõud. Nakkushaigete isoleerimine ja hospitaliseerimine. Nendega kokku puutunud isikute kinnipidamine karanteenis. Batsillikandjate selgitamise meetodid

(uurimuste meetodid ja tehnika batsillide eritavuse alal) ja võitlus batsillikandmise vastu. Abinõud infektsiooni hävitamiseks välises ümbruses (kolde nakkusohutuks tegemine, jooksev desinfektsioon haigeveodi juures, lõplik desinfektsioon — pärast haige paigutamist haiglasse). Infektsiooni levikut soodustavate tingimuste kõrvaldamine koldes. Abinõud kolde lokaliseerimiseks. Kontaktinfektsiooni vältimine. Piisk- ja tolminfektsiooni ärahoidmine. Infektsiooni vee kaudu levimise vältimine. Veeallikate seisukorra kontrollimine ja veé nakkusohutuks muutmise meetodid. Toitinfektsiooni profülaktika. Toitlustusploki kontrollimine. Putukate kaudu edasiantavate haiguste profülaktika. Võitlus täide vastu. Kaitse sääskede ja kärbest eest. Loomade kaudu üleantavate haiguste profülaktika. Võitlus närijate vastu ning elumajade, blindaažide, muldonnide, loomatoidu ja teiste objektide kaitsmine nende vastu. Epideemilise haigestuvuse profülaktika tsiivilisikute ja sõjaväeosade evakatsiooniteedel. Spetsiifilise profülaktika, fagoprofülaktika, seroprofülaktika meetodid. Aktiivne immuniseerimine. Vaktsiinid ja lühike ülevaade nende valmistamise üle.

Taudidevastase organisatsiooni struktuur NSV Liidus. Taudidevastase teenistuse korraldamine oblastis, linnas ja rajoonis. Sanitaarjaamad, nende korraldus ja funktsioonid. Punaarmee taudidevastase organisatsiooni struktuur. Sanitaar-kontrollpunktid ja isoleerimis-läbilaskepunktid; nende korraldus ja funktsioonid. Pesemis-desinfektsiooni-kompaniid ja nende funktsioonid. Sauna ja pesukoja korraldus sõjaväes.

Keskmise meditsiinilise personaali ülesanne epideemiliste haiguste profülaktikas maajaoskonnas, linnades ja sõjaväeosades.

Desinfektsioon, desinsektatsioon ja deratisatsioon. Desinfektsiooni, desinsektiooni ja deratisatsiooni mõiste. Desinfektsiooni tähtsus nakkushaiguste profülaktikas. Desinfektsiooni liigid (jooksev, lõplik, profülaktiline). Mehaaniline desinfektsioon (puhastamine, tuulutamine,

koristamine jne.). Füüsilised desinfektsioonivahendid (kiirteenergia, kuiv kuumus, aur). Keemilised desinfektsioonivahendid (sublimaad, lüsool, lubi, happed, leelised jm.). Gaas-desinfektsioon.

Desinfektsioonivahendite valimine. Desinfitseerimisaparatuur.

Desinfektsiooni- ja desinsektsioonikamber. Indikatsioonid desinfektsioonikambri kasutamiseks. Kamber-desinfektsiooni põhimõtted. Temperatuuri ja rõhu tähtsus. Lihtsaimate desinsektorite („täitapjate“) ehitus. Aurkambrid. Formaliinauru kambrid. Kuiva kuumuse kambrid. Gaas-desinfektsioonikambrid. Desinfektsioonikambrite tehnika ja töökord. Desinfektsioonikambrite töö kontrollimine. Esemete sorteerimine kambris desinfitseerimiseks. Kalevist ja puuvillast, karusnahk- ja nahkesemete desinfektsioon ja desinsektsioon (rõivasvarustis, madratsid jm.).

Niiske desinfektsioon. Indikatsioonid niiskeks desinfektsiooniks. Desinfektsioonilahuste valmistamine. Desinfitseerimisvahendite väljaarvestus ja doseerimine. Niiske desinfektsiooni tehnika (elamu, muldonni, blindaaži ja teiste objektide desinfitseerimisel). Niiske desinfektsiooni aparatuur. Täieliku momentaanse sanitaarse töötlemise tähtsus ja selle teostamise tehnika.

Gaas-desinfektsioon ja -desinsektsioon. Ruumi ettevalmistus. Hermeetilisus. Temperatuur. Desinfektsioonivahendite arvutus. Degasatsioon. Täiäramise preparaadid ja nende kasutamise meetodika (preparaat „K“, seep „K“, antipedikuliin „SK“, dust, püreetrum, ablihtoolpulber, albihtoolseep).

Deratisatsioon. Deratisatsiooni meetodid. Närijate hävitamine elumajades, blindaažides, muldonnides, kuhilates ja saunades, toiduaineteladudes. Närijate hävitamise meetodid põllul ja metsas.

Praktiline osa.

1. Kolde täieliku epidemioloogilise selgitamise teostamine (lektori juhtimisel), epidemioloogilise uurimise kaartide analüüsimine. Plaani koostamine taudidevastaste abinõude kohta epidemioloogilise uurimise andmete alusel.

2. Mitmesuguste desinfektsioonilahuste valmistamise tehnika. Desinfektsiooni-aparatuuri tundmine. Kohalesõit nakkuskoldesse ja niiske desinfektsiooni iseseisev läbiviimine (lektori juhtimisel).

3. Desinfektsioonikambrite mudelite analüüsimine ja tutvunemine kambri mitmesuguste tüüpide ehitusega (kaasa arvatud liikuvad välikambid).

4. Kambri ettevalmistus. Esemete sisseasetamine. Kambri töö kontrollimine. Materjali väljavõtmine ja seadise väljalülitamine. Töötamishäired ja nende kõrvaldamine. Kamberdesinfektsiooni iseseisev teostamine. Ruumi ettevalmistamine gaas-desinfektsiooniks. Desinfitseerimisvahendite arvestus. Gaas-desinfektsiooni iseseisev läbiviimine (lektori juhtimisel).

5. Töö korraldamine närijate hävitamise alal (ka põllul). Peibutise ettevalmistamine ja selle kasutamine. Mehaaniliste vahendite kasutamine. Lõpnuud loomade kogumine ja hävitamine. Salkkondade tegevus närijate hävitamise alal.

6. Tutvumine sanitaar-kontrollpunktide sanitaarjaamade, isoleerimis-läbilaskepunktide ja teiste taudidevastaste asutistega.

NAKKUSHAIGUSED.

Põhimised teadmised infektsiooni ja immuniteedi kohta. Infektsioonilise ja epideemilise haigestumise mõiste. Ägedad ja kroonilised nakkushaigused. Ägeda nakkushaiguse tunnused. Infektsiooni sissepääsuvärad. Inkubatsiooniperioodi põhiolu ja tähtsus. Peiteperiood. Haiguse arenemise periood. Kustumisperiood. Paranemis-

periood. Haiguse komplikatsioonid. Haiguse lõpeng. Retsidiiv ja reinfektsioon. Haiguse tüübilised, antüübilised ja laialivalguvad vormid ning nende epidemioloogiline tähtsus. Haiguse segatud vormid. Immunitet. Immuniteedi liigid. Aktiivne ja passiivne immuunsus. Allergia ja selle tähtsus infektsioonilises patoloogias. Kunstlik immuniseerimine. Immuniseerimise meetodid ja vahendid.

Nakkushaiguste diagnostika. Nakkushaiguste diagnostika meetodid. Epidemioloogilise anamneesi tähtsus nakkushaiguste diagnostikas. Selle teadasaamise meetodid. Nakkushaiguse arenemise analüüs. Nakkushaige ülevaatuse ja uurimise meetodika. Diagnostika laboratoorsed meetodid. Varase diagnostika tähtsus nakkushaiguse puhul.

Nakkushaigete ravimine ja põetamine. Süмптоomatiiline teraapia. Spetsiifiline ravi. Seroteraapia ja raviseerumite liigid. Seerumite doseerimine ja nende sissejuhtimise meetodid. Anafülaktiline šokk ja selle profülaktika. Besredki meetod. Seerumtõbi, selle profülaktika ja ravi. Fagoteraapia. Vaktsinoteraapia. Kemoteraapia. Hemotransfusioon ja hemoteraapia. Nakkushaigete ravimise füüsikalised meetodid. Haige põetamine tähtsaima ravitegurina ja keskmise meditsiinilise personaali ülesanded sääljuures. Nakkushaigete põetamise iseärasused. Nakkushaigete toitmine.

Nakkushaiguste-osakonna korraldus Vastuvõturuum. Vaatlusputkad. Haigete läbilasketäht. Lahitud ja vaheseintega eraldatud jaoskonnad. Abiruumid. Palatite ja eraldatud üksikosade kubatuur, valgustus ja ventilatsioon. Nakkushaiguste-osakonna korraldus välihospidalis.

Nakkushaigete vastuvõtu kord. Nakkushaigete transportimine. Transportvahendite sanitaarne käsitamine. Haigete vastuvõtt ja dokumentatsioon. Kiirteate-kaardi koostamine ja signaliseerimine asutistesse. Haiglasse saabuvate haigete sanitaarne käsitamine. Haige rõivaste, pesu ja esemete desinfektsioon ja desinseptsioon. Saabuvate haigete

sorteerimise põhimõtted. Karanteen ja selle korraldamise meetodid statsionaaris.

Nakkushaiguste-osakondade sanitaarne režiim. Jooksva desinfektsiooni tähtsus haigevoodi juures ja selle teostamise meetodid mitmesuguste nakkushaiguste puhul (soolte-, parasitaarne, piisk- jt. infektsioon). Palatite, koridoride, klosettide jne. koristamine. Lõplik desinfektsioon ja selle läbiviimise meetodid. Väljakirjutatavate haigete sanitaarne käsitlemine. Väljakirjutamise tähtsused. Nakkushaigete külastamine ja pakkide üleandmine neile. Personaali isiklik profülaktika.

Soolte-nakkushaigused.

Kõhutüüfus. Nimetuse „tüüfus“ tekkimine. Haiguse tekitaja. Nakatise alalhoiduvus välises ümbruses. Infektsiooniallikad. Nakkusviisid (kontakt-, vee-, toit-infektsioon, infitseeritud käte kaudu). Kärbsed tüüfusinfektsiooni mehaaniliste üleandjatena. Infektsiooni tekkimise teed inimese organismis. Patoloogilis-anatoomilised muutused peensooltes. Inkubatsiooniperiood. Haiguse alg nähud. Kõhutüüfuse haiguskäik. Temperatuurikurvi iseloom. Muutused südame ja veresoonte tegevuses kõhutüüfuse puhul. Närvisüsteemi, mao- ja sooltrakti, eritussüsteemi jm. häired. Kõhutüüfuse lööbe iseloom, selle ilmnemise aeg, lokaliseerimine ja väljanägemine. Komplikatsioonid kõhutüüfuse puhul: verejooks sooltest, soolkonna rebenemine, kopsupõletik, lamatised jm. Kõhutüüfuse haiguskäik süstitute juures. Kõhutüüfuse kliiniline ja laboratoorne diagnostika. Hemokultuuri eraldamine varase diagnostika meetodina. Vere uurimine agglutinatsioonireaktsiooni määramiseks (Vidal'i reaktsioon). Heidete uurimine tüüfuse-kepikeste kindlakstegemiseks.

Tüüfushaige ravi ja põetamine. Südame- ja veresoontesüsteemi seisukorra ja soolkonna funktsioneerimise jälgimine. Sümptomaatiline teraapia. Hügieenilised ja ravi-kümbused. Verejooksu puhul sooltest või soolte rebe-

nemise puhul tarvitusele võetavad abinõud. Lamatiste vältimine. Suukoopa eest hoolitsemine. Kõhutüüfus-haigete toitmine. Jooksev desinfektsioon haigevoodi juures. Kõhutüüfus-haigete väljakirjutamise reeglid. Profülaktika: üldsanitaarsed abinõud, kaitsepookimised. Kõhutüüfuse profülaktika sõjaväes (tegevas sõjaväes ja tagavara-väeosades).

Paratüüfus. Nimetuse „paratüüfus“ tekkimine. Haiguse tekitajad. Paratüüfuse liigid. Kliiniline ravi. Paratüüfuse diagnostika. Ravi, põetamine ja profülaktika.

Toksiininfektsioonid toidust. Etioloogia. Äge gastroenteriit. Botulism. Toidust saadud toksiininfektsiooni kliiniline pilt. Esmaabi toidust saadud toksiininfektsiooni puhul. Ravi, põetamine ja profülaktika. Sanitaar-järelevalve toiduainete üle ja selle tähtsus toidutoksiininfektsiooni profülaktikas.

Düsenteeria. Koliidi ja düsenteeria mõiste. Düsenteeria etioloogia. Haigestumus düsenteeriasse vanuse järgi. Düsenteeria levikut soodustavad tingimused. Nakatusmehhanism. Patoloogilis-anatoomilised muutused düsenteeria puhul. Inkubatsiooniperiood. Haiguskäik. Kõhulahtisuse iseloom düsenteeria puhul (väljaskäimise sagedus, tenesm, heidete väljanägemine jne.). Üldise intoksikatsiooni tunnused. Komplikatsioonid düsenteeria puhul. Haiguskäigu iseärasused laste juures. Haiguse ravimine. Füsioteraapia. Süмптоomaatiline ravi. Sulfidiin-teraapia, seerumravi, fagoteraapia jm. Düsenteeriahaigete põetamine. Komplikatsioonide vältimine.

Düsenteeria profülaktika põhimised abinõud. Aktiivne immuniseerimine düsenteeria vastu. Fagoprofülaktika.

Amööbne düsenteeria. Haiguse tekitaja. Haiguskäik. Ravi ja profülaktika.

Koolera. Haiguse tekitaja. Nakkusallikad ja levimisteed. Nakatusmehhanism. Inkubatsiooniperiood. Haiguskäik. Koolerahaige kõhulahtisus. Gastroenteriidi-periood.

Alhüüdne periood. Komplikatsioonid haiguse puhul. Tüfoidne koolera. Koolera ravimine. Haige põetamine. Jooksev desinfectsioon. Kooleraosakondades töötava personaali isiklik profülaktika. Peamised profülaktika-abinõud ja võitlus koolera vastu. Immuniseerimine koolera vastu. Fagoprofülaktika.

Parasitaarsed tüüfused.

Tähniline tüüfus. Rikketsioosid. Tähnilise soojatõve etioloogia. Nakkusallikad ja levimisted. Täi epidemioloogiline tähtsus. Sotsiaalelutingimuste mõju tähnilise tüüfuse levikule. Inkubatsiooniperiood. Haiguskäik. Temperatuurireaktsiooni iseloom. Südame ja veresoontesüsteim häired. Närvisüsteemi häired. Tähnilise tüüfuse nakatavuse iseärasused. Komplikatsioonid. Tähnilise tüüfuse kliiniline ja laboratoorne diagnostika Ravi. Haigete põetamine. Tähnilisse tüüfusse haigestunute sanitaarne käsitamine nende statsionaari asumisel. Desinfectsiooni- ja desinfectsiooni-vahendid. Tähnilise tüüfuse nakkuskoldes tarvituselevõetavad abinõud. Tähnilise soojatõve profülaktika tsiviilelanikkonna hulgas ja sõjaväes. Tähnilise tüüfuse profülaktika evakuatsiooniteedel. Immuniseerimine tähnilise tüüfuse vastu.

Taastuv tüüfus. Haiguse tekitaja. Infektsiooni üleandmise teed. Inkubatsioon. Haiguskäik. Komplikatsioonid. Laboratoorne diagnostika. Ravi ja põetamine. Taastuva tüüfuse profülaktika.

Verdimevate putukate kaudu üleantavad haigused.

Haiguse tekitajad. Parasiitide liigid ja nende erinevad tunnused. Viiruse reservuaar ja üleandmise teed. Edasiandjate iseloomustus. Malaariaparasiitide arenemise tsükl inimese organismis ja sääse kehas. Inkubatsioon. Malaaria kliinilised vormid. Kolmapäevase, neljapäevase ja troopika-malaaria haiguskäik. Komplikatsioonid. Laboratoorne diagnostika. Ravimeetodid. Võitlus malaaria vastu.

Malaariahaigete arvestamine ja registreerimine. Põhimised profülaktilised abinõud. Redsidivismi-vastase teraapia tähtsus ja selle läbiviimise meetodid. Hüdromelioratiivsed ja bonifitseerimisabinõud. Kaitse sääskede vastu. Võitlus malaaria vastu tegevas sõjaväes.

Leušmanioos. Haiguse tekitaja. Üldine leušmanioos. Nakatusviisid. Haiguskäik. Ravi. Naha-leušmanioos. Nakatusviisid. Haiguskäik. Ravi. Põhimised abinõud leušmanioosi profülaktikas.

Loomade kaudu üleantavad haigused (zoonoosid).

Siberi katk (põrnatõbi). Haiguse tekitaja. Infektsiooni-
allikad ja levimisteed, Siberi katku levik tööstuses, põllumajanduses, toidu kaudu jt. teedel. Infektsiooni sissepääsu-
väravad ja patoloogilise protsessi arenemise mehhanism. Inkubatsiooniperiood. Haiguse vormid. Nahapõrnatõve tunnused ja haiguskäik. Kopsu- ja soolepõrnatõve haiguskäik. Siberi katku ravimine. Haigete põetamine. Siberi katku profülaktika ettevõtteis, kus töödeldakse nahku, villa, kaltse jne. Siberi katku profülaktika põllumajanduses ja sõjaväes.

Nõlg. Haiguse tekitaja. Viiruse reservuaar. Infektsiooni inimesele ülekandmise teed. Inkubatsiooniperiood inimese juures. Nõle tunnused. Haiguskäik. Äge ja krooniline nõlg. Laboratoorne diagnostika. Ravi ja haige põetamine. Nõlesse haigestunute haiglasse paigutamise reeglid. Jooksev desin-
fektsioon. Profülaktika-abinõud.

Sõratõbi. Haiguse tekitaja. Infektsiooni-
allikas ja inimesele ülekandmise teed. Inkubatsioon. Haiguskäik. Ravi. Haigete põetamine. Profülaktika-abinõud.

Brutselloos. Tekitaja iseloomustus. Brutselloos loomade ja inimeste juures. Infektsiooni-
allikas ja üleandeteed. Inkubatsioon inimese juures. Haiguskäik. Komplikatsioonid. Laboratoorne diagnostika. Ravi. Haigete põetamine. Brutsel-

loosi profülaktika. Brutselloosi isiklik profülaktika. Veterinaar-sanitaarse korra abinõud. Brutselloosi profülaktika sõjaväes.

Marutõbi. Haiguse tekitaja. Marutõve tunnused loomade juures. Inimese nakatamise viisid. Inkubatsiooniperiood. Marutõve tunnused inimese juures. Ravi ja haiguse lõpeng. Marutõve profülaktika. Pasteur'i jaamad ja marutõvevastase kaitsepookimise tähtsus. Kaitsepookimiste organiseerimine ja tehnika. Veterinaarkorra abinõud.

Tulereemia. Tekitaja. Viiruse reservuaar. Nakkusallikad ja levitamisteed. Närijad infektsiooni edasiandjatena. Inkubatsioon. Haiguse kuju inimese juures. Tulereemia haiguskäik inimese juures. Komplikatsioonid. Laboratoorne diagnostika. Tulereemia profülaktika. Kontakt-, vesi- ja toit-infektsiooni profülaktika. Elumajade, muldonnide, blindaažide, toiduainetelaudade, teraviljasalvede, kuhilate ja heinakuhjade kaitse närijate eest. Abinõud närijate hävitamiseks. Nende abinõude rakendamise vahendid ja meetodid.

Katk. Ajaloolised andmed. Haiguse tekitaja. Nakkusallikad ja infektsiooni edasiandmise teed. Vastuvõtlikkus. Inkubatsioon. Haiguse kliinilised vormid. Bubooni-, kopsu- ja septilise katku haiguskäik. Kliiniline ja laboratoorne diagnostika. Ravi. Katkuhaigete haiglasse paigutamise reeglid. Jooksev desinfektsioon. Isikliku profülaktika abinõud. Karanteen-laagrite korraldamine. Karanteeni paigutatute eest hoolitsemise kord ja karanteenis viibimise kestus. Katkuvastase organisatsiooni struktuur NSV Liidus. Töömeetodid närijate hävitamisel. Immuniseerimine katku vastu.

Leptospiroosid.

Nakkav kollatõbi. Haiguse tekitaja. Infektsiooni allikad ja levimisteed. Inkubatsiooniperiood. Haiguskäik. Diagnostika. Komplikatsioonid. Ravi. Profülaktika.

Haavand-nakkushaigused.

Roos. Etioloogia. Vastuvõtlikkus. Roos haavand-nakkushaigusena. Haigestumised seespool haiglat. Inkubatsioon. Kliinilised vormid ja nende haiguskäik. Komplikatsioonid. Diagnostika. Ravi. Profülaktika.

Kangestustõbi. Etioloogia. Infektsiooniallikas ja üleandmise teed. Haigestumise eeltingimused. Kangestustõbi haavand-infektsioonina. Inkubatsioon. Haiguskäik. Lõpeng. Sümptomaatiline, kirurgiline ja spetsiifiline ravi. Kangestustõve profülaktika. Aktiivne immunisatsioon. Seroprofülaktika.

Gaas-infektsioon. Gaas-gangreeni tekitajad. Haiguse arenemise tingimused. Haiguskäik. Ravi ja profülaktika.

Keskergekava infektsioon.

Epiteemiline tserebrospinaalne meningiit. Haiguse tekitaja. Vastuvõtlikkus. Infektsiooniallikad ja üleandmisteed. Haigestumus ja surevus vastavalt vanusele. Nakkusperioodi kestus haigete juures. Inkubatsioon. Haiguse esimesed tunnused. Haiguskäik. Komplikatsioon. Lõpeng. Kliiniline ja laboratoorne diagnostika. Ravi. Sulfidiiniga ravimise skeem. Haigete põetamine. Tserebrospinaalse meningiidi profülaktika.

Epideemiline entsefaliit. a) Ekonomo entsefaliit. Etioloogia. Epidemioloogia. Haiguskäik. Komplikatsioonid. Ravi ja profülaktika. b) Kevad-suvine entsefaliit. Etioloogia. Infektsiooni üleandjad. Kliinika, teraapia ja profülaktika. c) Suvine-sügisene entsefaliit. Etioloogia. Üleandeteed. Haiguskäik. Ravi ja profülaktika.

Peamiselt piisknakatuse varal üleantavad nakkushaigused.

Rõuged. Etioloogia. Pašen'i ja Guarnieri kehakesed. Infektsiooniallikad ja nakkusviisid. Vastuvõtlikkus. Haigestumus ja surevus vastavalt vanusele. Inkubatsiooniperiood.

Peiteperiood. Rõugete peite sümptoomid. Lööbeperiood ja lööbe hilisemad muutused. Haiguskäik. Temperatuurireaktsiooni iseloomustus. Haiguse kliinilised vormid. Kliiniline ja laboratoorne diagnostika. Ravi. Põetamine. Rõugehaigete haiglasse paigutamise reeglid. Väljakirjutamise tähtsajad. Rõugete profülaktika. Vaktsinatsioon ja revaktsinatsioon. Seadusandlus rõugepaneku alal. Laste ja kogu elanikkonna vaktsineerimise korraldus.

Gripp. Etioloogia. Gripi-viirus. Sellega loomale ja inimeste juures sooritatud katsed. Gripi levik. Nakkusviisid. Gripihaigete vastuvõtlikkus nakkusele. Inkubatsioon. Haiguse kliinilised vormid. Gripi sümptomatoloogia ja haiguskäik. Komplikatsioonid. Gripp-otiit, -frontiit, -gaimoriit, -kurguturse jne.

Gripp - kopsupõletik. Komplikatsioonid närvisüsteemi kaudu. Gripi haiguskäigu iseärasused väikelaste ja raukade juures. Gripi ja tema komplikatsioonide ravimine. Profülaktika põhimised abinõud. Gripi profülaktika lastekollektiivides ja raviasutistes (haiglad, ambulantsid). Gripi profülaktika sõjaväes.

Praktiline osa.

1. Nakkushaiglate ja nakkushaiguste-osakondade tüüpi-dega tutvumine. Palatisüsteem, vaheseintega eraldamine ja barakksüsteem. Tutvumine tööga vastuvõturuumis (haigete vastuvõtt ja dokumentatsioon, haigete ülevaatus ja sorteerimine, nende sanitaarne käsitlemine, õlvaste ja esemete desinfektsioon ja desinseksioon).

2. Personaali töökord lahtistes ja vaheseintega eraldatud osakondades. Nakkushaiguste osakondade sisekord. Haigla-režiim. Haigete kultuurne teenindamine, kasvatustöö. Töö külastajate juures. Nakkushaiguste-osakondade majandamine, omandi arvestus ja kulutamine. Valvekorra üleandmise kord. Nakkushaiguste-osakondades töötava personaali kohustus-tega tutvumine.

õlvaste ja esemete
Exhib. epid. tart.

3. Mitmesuguste nakkushaiguste puhul vajaliku jooksva desinfektsiooni meetoditega tutvumine. Ihupesu immutamise ning pesu ja rõivaste läbihõõrumise meetodid. Karvadega kaetud kehaosade käsitlemine. Haiguskäigu kirjelduse sissekandmise ja pidamise kord.

4. Nakkushaige uurimine. Anamneesi kogumine. Epidemioloogilise anamneesi tähtsus ja selle kogumise meetodid. Haige läbivaatus. Haige väljanägemine ja ülalpidamine. Nahakatte ja limanaha järelevaatus. Lümfatilise aparadi jälgimine. Pulsi katsumine. Hingamise iseloomu määramine. Siseelundite järelevaatus. Kurgu ja nina järelevaatus.

5. Nakkushaigete jälgimine. Pulsi ja hingamise jälgimine ning saadud andmete analüüsimine. Väljaskäimise ja kuse-tühjenduse jälgimine. Nakkushaigete põetamine. Põetamise iseärasused mitmesuguste nakkushaiguste puhul (kõhutüüfus, difteeria, kangesfustöbi jne.). Voodi korraldamine, suu ja naha eest hoolitsemine. Palatite ja vaheseintega eraldatud ruumide tervishoidlik korraldus. Haigete korrastamine.

6. Haige eritiste kogumise meetodid laboratoorseks uurimiseks (heited, uriin, röga, kurgu- ja ninalima, mädased eritised). Vere võtmine sõrmest ja tõmbsoonest. Haige vere ja eritiste tõmbamine söötme pinnale, äigete valmistamine. Paksu tilga valmistamine.

7. Nakkushaigete toitmine. Tutvunemine täiskasvanute ja laste dieedi peamiste tüüpidega. Kalorite arvestus ja toidu valmistamine. Vitamiinid. Portsjonisedelite koostamine. Toidu väljajagamise kord. Nõrkade haigete söötmine. Toitklistiirid.

8. Ravimite väljajagamise ja hoidmise kord. Meditsiiniliste protseduuride tehnika. Täidetud ettekirjutuste registreerimine. Seerumite hoidmine ja nende sissejuhtimise meetodid. Pritside ja nõelte ettevalmistus punktisiooniks ja infusiooniks. Tutvumine nakkushaiguste-osakondades kasutatava instrumentariumi ja aparatuuriga.

Tegevus haigevoodi juures: a) kureerimine ja kõigi haige juures vajalise meditsiiniliste protsetuuride sooritamine; b) päevaraamatu pidamine ja haiguskäigu kirjelduse ülestähendamine; c) ringkäigud koos arstiga ja haigete analüüsimine põhimiste nakkushaiguste alal (kõhutüüfus, tähniline tüüfus, malaaria jt.).

Laste-nakkushaigused.

Sissejuhatus. Peamiselt laste juures esinevate nakkushaiguste üldine iseloomustus. Vanusetegurite mõju haigestuvusele ja surevusele nakkushaigustest. Vanuselise immuuniteedi mõiste. Sotsiaalsete tegurite mõju laste haigestuvusele ja surevusele nakkushaigustest.

Haige lapse läbivaatamise ja jälgimise meetodika. Haigete laste põetamise ja teenindamise iseärasused nakkushaiguste statsionaarides.

Sarlakid. Etioloogia. Tekitaja nakatavus. Tema alalhoidvus välises ümbruses. Sarlakihaigete nakkusperioodi kestus. Infektsiooniallikad ja üleandmise teed. Immuunsus vastavalt vanusele ja selle nähu seletus. Haigust läbipõdenute immuunsus. Haigestuvus sarlakitesse ja surevus vastavalt vanusele. Inkubatsiooniperiood. Haiguse esimesed tunnused. Haiguskäik sarlakite puhul. Temperatuurireaktsioonid sarlakihaigete juures. Sarlak-angiini kirjeldus. „Sarlakiline keel“. Sarlakilööbe kirjeldus. Kestenduse iseloom ja selle tähtsus retrospektiivse diagnostika suhtes. Toksilised ja septilised sarlakid. Haiguskäigu iseärasused, sarlakid täiskasvanuil. Komplikatsioonid. Sarlak-lümfadeniit. Kaela flegmoon. Otiit. Mastoidiit. Sarlak-nefriit ja haiguskäik selle puhul. Rekonvalesentsiperiood. Varane ja retrospektiivne diagnoos sarlakite puhul. Diferentsiaalne diagnoos leetrite, punetiste ja teiste nakkushaigustega võrreldes, millede puhul tekivad lööbed. Sarlakite ja selle haiguse puhul tekkivate komplikatsioonide ravimine, Sarlakihaigete ravi ja toitmine. Väljakirjutuse tähtajad, karanteeni tähtajad sarlakihaigetega kokkupuutunuile. Sanitaarne käsitamine väljakirjutamisel.

Profülaktilised abinõud koolides, sõimedes, lasteaedades ja perekonnas.

Leetrid. Etioloogia. Tekitaja püsivus välises ümbruses. Nakkusallikad ja infektsiooni üleandmise teed. Leetrihaigete nakkusperioodi kestus. Vastuvõtlikkus leetrite suhtes. Haigestuvus leetrisse ja surevus vastavalt vanusele. Sotsiaal-elutingimuste mõju haigestuvusele ja surevusele. Leetrisse haigestumise põhjused seespool haiglat.

Inkubatsiooniperiood. Leetrite peite tunnused ja peiteperioodi käik. Lööbeperiood, rekonvalesentsiperiood. Haiguskäik leetrite puhul väikelaste juures. Haiguskäik poogituil. Mitigeeritud leetrid. Komplikatsioonid leetrite puhul. Diagnostika. Leetrite ja leetrite puhul tekkivate komplikatsioonide ravimine. Leetrihaigete põetamine kodus ja satsionaaris. Lastekollektiivi väljakirjutamise tähtsajad. Abinõud võitluseks leetrite levimise vastu haiglas. Leetrite profülaktika organiseeritud lastekollektiivides ja perekonnas. Sero-profülaktika leetrite puhul. Emaseerumi kogumine ja valmistamine.

Punetised. Vastuvõtlikkus. Leetri- ja sarlaki-punetised. Süмптоomid ja haigusekäik. Profülaktika.

Difteeria. Haiguse tekitaja. Selle säiluvus väljaspool inimorganismi. Nakkusallikad ja üleandmise teed. Batsillikandmine ja selle epidemioloogiline tähtsus. Vastuvõtlikkus difteeria suhtes. Haigestuvus ja surevus vastavalt vanusele. Sotsiaalsete elutingimuste mõju haigestuvusele ja surevusele. Patoloogilis-anatoomilised muutused difteeria puhul. Inkubatsiooniperiood. Haiguse kliinilised vormid. Kurgudifteeria ja haiguskäik selle puhul. Toksiline difteeria. Südame ja vereringe ning närvisüsteemi mõjutus. Krupp. Haiguskäik krupi puhul ja haiguse lõpeng.

Nina-, silmade-, naha-, suguelundite, naba-difteeria.

Komplikatsioonid difteeria puhul. Difteeria-halvatused. Difteeria diagnostika, kliiniline ja laboratoorne. Difteeria ja tema

puhul tekkivate komplikatsioonide ravimine. Lokaliseeritud vormide, toksiliste vormide ja krupi ravi. Varase seerumteraapia tähtsus. Intubatsioon ja trahheotomia; indikatsioonid opereerimiseks ja operatsiooni tehnika. Difteeriahaigete põetamine. Intubeeritud ja trahheotomeeritud haigete põetamine. Väljakirjutamise tähtajad ja reeglid. Nakatavuse profülaktika haiglas. Difteeria profülaktika organiseeritud lastekollektiivides ja perekonnas. Aktiivne immuniseerimine difteeria vastu ja selle läbiviimise meetodid. Võitlus batsillikandmise vastu.

L ä k a k ö h a. Haiguse tekitaja. Infektsiooniallikad ja üleandmise teed. Haigestumus läkakõhasse ja surevus. Sotsiaalsete elutingimuste mõju läkakõhasse haigestumisele ja surevusele. Inkubatsiooniperiood. Haiguskäik. Katarraalne staadium. Konvulsiooniperiood. Paranemisperiod. Komplikatsioonid läkakõha puhul. Kliiniline ja laboratoorne diagnostika. Ravi. Läkakõha-haigete põetamine. Haigete toitmine. Väljakirjutamise tähtajad. Läkakõha nakatavus mitmesugustel haigusperioodidel. Nakatavuse profülaktika haiglas. Läkakõha profülaktika organiseeritud lastekollektiivides ja perekonnas. Läkakõha-grupid sõimes. Nende hoidmise reeglid. Läkakõha spetsiifiline profülaktika.

T u u l e r õ u g e d. Etioloogia. Infektsiooniallikad ja üleandmisteed. Nakkusperioodi kestus haigete juures. Inkubatsiooniperiood. Haiguse alg tunnused. Haiguskäik ja komplikatsioonid. Tuulerõugete haiguskäik tema liitumisel teiste nakkushaigustega. Tuulerõugete diagnostika. Differentsiaalne diagnoos võrreldes harilikkude rõugetega. Ravi ja põetamine. Väljakirjutamise tähtajad. Nakatamise profülaktika haiglas. Profülaktika organiseeritud lastekollektiivides ja perekonnas.

E p i d e e m i l i n e p a r o t i i t. Etioloogia. Vastuvõtlikkus vastavalt vanusele. Nakkusperioodi kestus haigete juures. Infektsiooniallikad ja üleandmisteed. Inkubatsioon. Sümpmatoloogia ja haiguskäik. Komplikatsioonid. Ravi ja haigete põetamine. Väljakirjutamise tähtajad. Nakatamise pro-

fülaktika haiglas. Profülaktika organiseeritud lastekollektiivis.

Äge poliomüeliit. Etioloogia. Haigestumus vastavalt vanusele. Infektsiooni üleandmise teed. Haiguskäik. Komplikatsioonid. Haiguse lõpeng. Ravi ägedal perioodil. Püsivate komplikatsioonide ravimine. Ägeda poliomüeliidi profülaktika.

Segatud nakkushaigused. Segatud nakkushaiguste tekkimise eeltingimused. Leetrite ja sarlakite assotsieeruv haiguskäik. Diagnostika. Ravi. Surmaga lõppemine. Haiglasse paigutamise reeglid. Väljakirjutamise tähtajad. Leetrite ja difteeria assotsieeruv haiguskäik. Diagnostika. Ravi. Surmaga lõppemine. Haiglasse paigutamise reeglid. Väljakirjutamise tähtajad.

Sarlakite ja difteeria assotsieeruv haiguskäik. Diagnostika. Ravi. Surmaga lõppemine. Haiglasse paigutamise reeglid. Väljakirjutamise tähtajad. Segatud nakkushaiguste profülaktika.

Pookeasjandus. Kaitsepookimiste siht. Pookeasjanduse ajalugu. Aktiivne ja passiivne immuniseerimine. Aktiivse immuniseerimise meetodid. Vaktsiinide iseloomustus. Nende valmistamise viisid. Standardiseerimine ja doseerimine. Vaktsinatsioon ja revaktsinatsioon. Indikatsioonid ja kontraindikatsioonid vaktsineerimiseks. Passiivse immuniseerimise meetodid. Immuensed seerumid. Titreerimine ja doseerimine. Indikatsioonid passiivseks immuniseerimiseks. Vaktsiinide ja seerumite hoiu ja edasisaatmise reeglid. Kaitsepookimise tähtsus taudidevastaste abinõude üldises süsteemis. Pookimise organiseerimine. Pookekampaania plaani ülesehituse põhimõtted. Pookimisele alluvad kontingendid. Pookimise tähtajad, pookimise läbiviimisel rakendatav personaal. Registreerimine ja arvestus.

Praktiline osa.

1. Tutvumine laste nakkushaiglate korraldusega. Vastuvõturuumi korraldus ja haigete vastuvõtu kord. Filtri täht-

sus ja selle korraldus. Saabuvate haigete sorteerimine ja nende paigutamise kord statsionaaris. Haigetega kokkupuutunute selgitamise meetodid ja nende isoleerimise reeglid statsionaaris. Signalisatsioon (teadete edasiandmine) nõuandlasse, sõime ja teistesse lasteasutistesse.

2. Põetamise iseärasused laste nakkushaiguste-osakondades. Meditsiiniliste protseduuride sooritamine (kord, tehnika jne.). Laste nakkushaiguste-osakondade (lahtiste ja bokseeritute) režiim. Toidu väljajagamine ja laste toitmine. Kasvatustöö laste juures nakkushaiguste osakondades ja emade juures (statsionaari küllastamisel ja koos lastega statsionaaris viibimisel).

3. Ettevalmistus intubatsiooniks ja trahheotoomiaks. Keskmise ja noorema personaali poolt intubeerimisel ja trahheotoomeerimisel täidetavate ülesannetega tutvumine ja õppijate vahetu osavõtt neist operatsioonidest. Intubeeritud ja trahheotomeeritud haigete põetamine. Ekstubatsioonilihtsad viisid ja trahheotoomiliste torude vahetamine.

4. Haige lapse läbivaatamise ja uurimise meetodika (lektori demonstratsioon). Lima, kurgu- ja ninakatte võtmise tehnika ja selle tõmbamine söötmepinnale. Laste eritiste kogumise tehnika laboratoorseks uurimiseks (heited, uriin jm.).

5. Haigete kureerimine (vähemalt kaks haiget erinevate nakkushaigustega) ühes haiguse ajaloo ülestähendamise ja päevaraamatu pidamisega.

6. Harjutused sagedamini kasutatavate ravimite retseptide väljakirjutamise alal. Retseptide väljakirjutamine osakonna jaoks.

7. Valve vastuvõturuumis koos arstiga (vähemalt kaks valvekorda).

8. Epidemioloogiline uurimine sõimes (koolis ja lasteaias) ning taudidevastaste abinõude plaani koostamine lastekollektiivis uurimisel saadud andmete põhjal.

9. Pookekampania plaani koostamine. Pookimispunkti registreerimise ja aruandlusega tutvumine.

10. Rõugete vastu vaktsineerimise ja revaktsineerimise meetodika ja tehnika. 10 vaktsinatsiooni iseseisev läbiviimine (arsti kontrolli all) sellele järgneva kontrollimise ja tulemuste registreerimisega.

11. Difteeriavastase vaktsinatsiooni meetodika ja tehnika. 5 vaktsinatsiooni iseseisev läbiviimine (arsti kontrolli all) ning vaktsineeritute jälgimine järgnevate päevade jooksul.

12. Leetritevastase pookimise meetodika ja tehnika (seroprofülakтика). Seerumi arvestus. Seerumi iseseisev süstimine (arsti kontrolli all).

13. Kõhutüüfuse vastase pookimise meetodika ja tehnika.

ÕPIKUD

I. A. Minkevits — Nakkushaiguste õpperaamat.

A-18204

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00190693 4

Изд. СССР Нар. Ком. Здравоохранения. Программа заразных болезней вместе с курсом теории и практики эпидемиологии, дезинфекции и прививки. На эстонском языке. Таллинн, 1945.

„Hans Heidemann“ VI 45 (596) 1000. MB 03037